

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 487/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti KOMES PLUS, s. r. o., Tatranská Lomnica 14750, IČO 31 720 595, zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Kočkom, Timonova 13, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 3 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 3, čl. 4 ods. 4, čl. 11 ods. 1, čl. 26 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 72/2019 z 20. novembra 2019 a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti KOMES PLUS, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti KOMES PLUS, s. r. o., Tatranská Lomnica 14750, IČO 31 720 595 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 2 ods. 3 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 2 ods. 3, čl. 4 ods. 4, čl. 11 ods. 1, čl. 26 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 72/2019 z 20. novembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 31 Cb 119/2015 sa sťažovateľka žalobou podanou proti obchodnej spoločnosti Východoslovenská energetika a. s., Mlynská 31, Košice, IČO 44 483 767 (ďalej len „žalovaná“), domáhala zaplatenia sumy 65,17 € s príslušenstvom. Uplatnený nárok sťažovateľka odôvodnila tým, že ako výrobca elektriny z obnoviteľných zdrojov a žalovaná ako odberateľ elektrickej energie uzatvorili spolu s prevádzkovateľom distribučnej sústavy obchodnou spoločnosťou Východoslovenská distribučná a. s., Mlynská 31, Košice, IČO 36 599 361 (ďalej len „intervenient na strane žalovanej“), 9. decembra 2014 zmluvu o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku č. VSE OZE 558201415 VSE (ďalej len „zmluva“). Sťažovateľka vyúčtovala žalovanej cenu za dodávku elektriny do distribučnej siete na straty faktúrami, ktoré však žalovaná neuhradila z dôvodu, že sťažovateľka si nesplnila svoju oznamovaciu povinnosť voči prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy k 15. augustu 2014 v zmysle § 4 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o OZE“), a preto nemá nárok uplatňovať si v roku 2015 podporu vo forme výkupu elektriny za cenu elektriny na straty.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 31 Cb 119/2015 z 15. januára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe sťažovateľky vyhovel a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 65,17 € s príslušenstvom a rozhodol tiež o nároku na náhradu trov konania. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd vyhodnotil, že ak sťažovateľka podala oznámenie o uplatnení podpory podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE adresované intervenientovi ako prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy na poštovú prepravu 15. augusta 2014, tak si svoju oznamovaciu povinnosť v zmysle zákona splnila riadne a včas. Pri posudzovaní lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti okresný súd vychádzal z § 17 zákona o OZE, ktorý odkazuje na subsidiárnu aplikáciu zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), a tiež poukázal na názor Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) vyjadrený v obdobnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 30 Cb 82/2015.

4. Na základe odvolania intervenienta na strane žalovanej krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Cob 64/2018 z 20. decembra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči intervenientovi v plnom rozsahu. Krajský súd v odôvodnení predmetného rozsudku skonštatoval, že ak zákon o OZE jednoznačne nestanovuje, či k 15. augustu má byť oznámenie o uplatnení podpory už reálne doručené prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) alebo postačuje, ak je také oznámenie v daný deň odovzdané orgánu vykonávajúcemu doručenie, potom je zákonnú formuláciu „k 15. augustu“ potrebné vykladať v prospech sťažovateľky a lehotu tak považovať za zachovanú. Krajský súd pritom podporne odkázal na usmernenie ÚRSO zverejnené na jeho webovom sídle, podľa ktorého sa povinnosť v zmysle § 4 ods. 2 zákona o OZE považuje za splnenú, ak výrobca elektriny doručí oznámenie o uplatnení podpory a údaj o predpokladanom množstve dodanej

elektriny na nasledujúci kalendárny rok, najneskôr 15. augusta alebo ho najneskôr 15. augusta odovzdá na poštovú prepravu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd považoval existenciu vady zmätočnosti namietanú žalovanou za dôvodnú, preto napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu a tiež rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP).

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti podrobne rekapituluje skutkový stav a cituje z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým podľa jej názoru došlo k závažnému a v budúcnosti nenapraviteľnému zásahu do jej základných práv a slobôd. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd zrušil rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu napriek tomu, že časť uplatneného nároku v sume 44,89 € bola žalovanou uznaná, pričom v danom prípade neboli ani splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP, pretože peňažné plnenie, ktoré je predmetom konania, neprevyšovalo desaťnásobok minimálnej mzdy.

7. Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky v napadnutom uznesení dostatočne nevysporiadal s jej prezentovanou argumentáciou ani s „*možnosťou rozdielneho výkladu právnej normy k 15.8.*“, preto ho sťažovateľka považuje za „*arbitrárne, neospravedlňiteľné a neudržateľné*“. Súčasne najvyššiemu súdu vytýka, že v odôvodnení napadnutého uznesenia zrozumiteľne nevysvetlil, z akého dôvodu považoval úvahy a argumenty krajského súdu obsiahnuté v jeho rozsudku za nesprávne, pričom nereagoval ani na námietky sťažovateľky týkajúce sa obchodných zvyklostí, praxe, ktorú medzi sebou strany sporu zaviedli, a zanedbania všeobecnej prevenčnej povinnosti a zakročovacej povinnosti žalovanou a intervenientom. Sťažovateľka v tomto smere odkazuje na právny názor krajského súdu, podľa ktorého bola lehota v predmetnej veci zachovaná bez ohľadu na jej procesnoprávny alebo hmotnoprávny charakter, a to s ohľadom na nejednoznačnú formuláciu „k 15. augustu“ v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, pričom zdôrazňuje,

že „ustálená judikatúra najvyšších súdnych autorít v takomto prípade ukladá povinnosť vykladať právnu normu v prospech sťažovateľa“.

8. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení poukazuje na viaceré rozhodnutia krajského súdu (sp. zn. 2 Cob 171/2018, 2 Cob 19/2018 a 3 Cob 96/2016), z ktorých vyplýva, že formuláciu v ustanovení zákona o OZE „k 15. augustu“ je potrebné vykladať v prospech žalobcu bez ohľadu na to, či ide o lehotu hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu. Prezentované názory pritom podľa sťažovateľky nie sú v rozpore s nálezmi ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 a sp. zn. IV. ÚS 491/2018 z 31. januára 2019. Sťažovateľka akcentuje, že vo vzťahu k intervenientovi sa riadila gramatickým výkladom ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE a tiež stanoviskom ÚRSO, podľa ktorého bolo postačujúce podať oznámenie o uplatnení podpory a o predpokladanom množstve elektriny na rok 2015 na poštovú prepravu 15. augusta 2014. Ak mala žalovaná iný názor ako ten, ktorý bol obsiahnutý v usmernení ÚRSO, mala možnosť výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov vrátane sťažovateľky o ňom informovať. Sťažovateľka má za to, že všetky podmienky na priznanie podpory v roku 2015 splnila riadne a včas, pretože rozhodujúcim bol v danom prípade dátum podania oznámenia na poštovú prepravu a nie dátum, keď sa oznámenie dostalo do dispozičnej sféry intervenienta. Ako ďalší argument sťažovateľka uvádza, že k splneniu jej povinnosti v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore došlo včas iným spôsobom, pretože žalovanej a intervenientovi boli všetky skutočnosti, t. j. predpokladané množstvo vyrobenej elektrickej energie v roku 2015, ako aj vôľa sťažovateľky uplatniť si podporu známe z potvrdenia o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov a cenového rozhodnutia ÚRSO. Navyše, zákon o OZE nepredpisoval konkrétny formulár, prostredníctvom ktorého by sťažovateľka mala plniť svoju oznamovaciu povinnosť.

9. Porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy (a čl. 26 listiny) vidí sťažovateľka v tom, že hoci elektrickú energiu vo fakturovanom množstve dodala do distribučnej siete, žalovaná jej cenu elektriny za straty neuhradila z dôvodu údajného nesplnenia oznamovacej povinnosti. Najvyšší súd pritom splnenie povinnosti

sťažovateľkou iným spôsobom neakceptoval, nezohľadnil princípy materiálneho právneho štátu, právnej istoty a predvídateľnosti právnej normy a napriek jej neurčitosti sa neriadil výkladom v prospech sťažovateľky.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. Právoplatným Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.11.2019 vedeným pod sp. zn. 3Obdo/72/2019, a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa:

- právo na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy a čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa čl. 13 ods. 4 Ústavy a čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd,

- právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd,

- právo podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy a čl. 26 Listiny základných práv a slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.11.2019 vedené pod sp. zn. 3Obdo/72/2019 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

16. Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy a podľa čl. 2 ods. 3 listiny každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

17. Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

18. Podľa čl. 4 ods. 4 listiny pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd musí sa dbať na ich podstatu a zmysel. Také obmedzenia nemožno zneužívať na iné účely, než na ktoré boli ustanovené.

19. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok...

20. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 listiny každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

24. Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už v minulosti judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Rovnaký záver je potrebné zaujať aj pri posúdení prípadného porušenia čl. 36 ods. 1 listiny.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25. Sťažovateľka sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd z dôvodu existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP zrušil rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu podľa § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Napadnuté uznesenie sťažovateľka označuje za arbitrárne a právne neudržateľné a porušenie svojich práv vidí najmä v tom, že najvyšší súd:

- považoval dovolanie žalovanej za prípustné bez toho, aby boli splnené zákonné podmienky podľa Civilného sporového poriadku,
- sa nedostatočne vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa charakteru spornej lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE,
- žiadnym spôsobom nereagoval na námietku sťažovateľky, že k splneniu jej oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE došlo iným spôsobom.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a jeho postupom

26. V prvom rade ústavný súd považuje za potrebné poukázať na osobitosť prerokúvanej veci spočívajúcej v povahe rozhodnutia, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje. V danom prípade ide o zrušujúce (kasačné) uznesenie najvyššieho súdu, ktoré nie je „konečným rozhodnutím“ vo veci, preto sa ústavný súd najprv zaoberal tým, či táto povaha napadnutého rozhodnutia nebráni prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

27. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti „konečným“ rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí, a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je meniť, resp. naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatnej skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

28. Ústavný súd štandardne vo svojich rozhodnutiach v obdobných prípadoch kasácie uvádza, že ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016). Základné práva na súdnu ochranu ako aj spravodlivý proces „sú výsledkové“, to znamená, že im proces musí zodpovedať ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry

ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický proti Slovenskej republike) vyplýva, že ústavný súd a ESĽP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

29. Napriek už uvedenému však môže aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (m. m. II. ÚS 344/2019). Nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený odvolacím (dovolacím) súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

30. Vzhľadom na takto formulovaný názor (napr. obdobne sp. zn. III. ÚS 508/2011, III. ÚS 686/2017) sa ústavný súd zaoberal tým, či v danom prípade ide o také kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bola konečným spôsobom riešená zásadná právna otázka v neprospech sťažovateľky, ktorú už nebude možné v ďalšom konaní riešiť z dôvodu záväznosti právneho názoru nadriadeného súdu. Ústavný súd skúmal i to, či postup najvyššieho súdu má pre sťažovateľku v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia neodstrániteľné následky.

31. Predmetom konaní vedených všeobecnými súdmi bolo v danom prípade primárne rozhodovanie o otázke, či si sťažovateľka ako výrobca elektriny s právom na podporu splnila riadne a včas oznamovaciu povinnosť voči prevádzkovateľovi distribučnej sústavy

podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, pričom so zodpovedaním tejto otázky súvisel vznik, resp. zánik nároku sťažovateľky na vyplatenie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie. Ustanovenie v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE ukladá sťažovateľke ako výrobcovi elektriny s právom na podporu povinnosť oznámiť ÚRSO a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o OZE vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny vždy k 15. augustu nasledujúceho kalendárneho roka.

32. Sťažovateľka v prvom rade najvyššiemu súdu vytýka, že v rozpore s § 422 ods. 1 písm. a) CSP považoval dovolanie žalovanej za prípustné aj napriek obrane sťažovateľky, že sporným nárokom medzi stranami sporu bolo len peňažné plnenie, ktoré nedosahovalo desaťnásobok sumy minimálnej mzdy. Ústavný súd k tejto námietke sťažovateľky uvádza, že § 422 ods. 1 CSP síce zakotvuje tzv. majetkový cenzus, teda obmedzenie prípustnosti dovolania vo veciach, ktorých predmetom je výlučne peňažné plnenie v určitej výške, avšak len pokiaľ ide o právne posúdenie, t. j. dôvody uvedené § 421 ods. 1 CSP, pričom sa nevzťahuje na prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti podľa § 420 CSP. V prejednávanvej veci žalovaná podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu odôvodňujúc jeho prípustnosť § 420 písm. f) CSP, preto je táto námietka sťažovateľky z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantná.

33. V nadväznosti na ďalšiu námietku sťažovateľky týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu spôsobujúceho jeho arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru (I. ÚS 327/2010). Aj rozhodnutie, ktorým sa konanie vo veci samej právoplatne nekončí a ktorým sa zrušuje rozhodnutie krajského súdu (prípadne okresného súdu) a vec sa mu vracia na ďalšie konanie, musí

dosahovať takú kvalitu odôvodnenia, aká preň vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru), a tiež jeho výrok musí mať potrebný právny základ v ustanoveniach nielen procesného, ale i hmotného práva, ako aj náležitú oporu v odôvodnení (II. ÚS 50/2018, II. ÚS 101/2019).

34. Vychádzajúc z týchto úvah a zohľadňujúc sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, ústavný súd posudzoval napadnuté uznesenie najvyššieho súdu predovšetkým z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti jeho odôvodnenia, pričom sa oboznámil s tou jeho časťou, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti podstatná.

35. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dôvodom na zrušenie rozsudku krajského súdu (a súčasne aj rozsudku okresného súdu) bola vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúca v ústavne nesúlalom a svojvoľnom výklade právneho predpisu prijatom konajúcimi súdmi v posudzovanej veci. Najvyšší súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že konajúce súdy pri posúdení charakteru lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) OZE vychádzali predovšetkým zo záverov obsiahnutých v rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Cob 96/2016 (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 30 Cb 82/2015), ktorý bol zrušený nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 491/2018, pričom nerešpektovali ani názor vyslovený ústavným súdom v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015. Najvyšší súd v tomto smere konajúcim súdom vytkol, že pri formulovaní záveru o charaktere spornej lehoty ako lehoty procesnoprávnej žiadnym spôsobom nezohľadnili skutočnosť, že táto lehota sa týka vzťahu medzi súkromnoprávnymi subjektmi (bod 9.2 uznesenia), a preto ak pri posudzovaní charakteru lehoty vychádzali výlučne zo vzťahu medzi sťažovateľkou ako výrobcom elektriny a ÚRSO, ktorý je pre posúdenie obsahu povinnosti výrobcu elektriny bez akejkoľvek relevancie, sú nimi prijaté závery neakceptovateľné a neudržateľné (bod 9.4 uznesenia).

35.1 Ako nesprávnu vyhodnotil najvyšší súd aj aplikáciu Správneho poriadku pri posúdení charakteru spornej lehoty okresným súdom a taktiež odkaz krajského súdu na usmernenie ÚRSO zverejnené na jeho webovom sídle. Najvyšší súd v plnom rozsahu odkázal na záver ústavného súdu v náleze sp. zn. IV. ÚS 491/2018, podľa ktorého ÚRSO

nie je ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou na úseku regulácie sieťových odvetví kompetentný podávať výklad všeobecne záväzných právnych noriem, pričom zdôraznil, že krajský súd žiadnym spôsobom nevysvetlil z akého dôvodu predmetné stanovisko aplikoval aj na vzťah výrobcu elektriny (sťažovateľky) a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy. Za nelogickú a rozporuplnú považoval najvyšší súd aj argumentáciu krajského súdu vo vzťahu k relevantnosti usmernenia ÚRSO pre sťažovateľku ako výrobcu elektriny. Najvyšší súd poznamenal, že predmetné stanovisko bolo na webovej stránke ÚRSO zverejnené 8. decembra 2014, preto sa ním sťažovateľka, ktorá mala svoju oznamovaciu povinnosť splniť k 15. augustu 2014, nemohla riadiť, keďže toto usmernenie v tom čase ešte objektívne neexistovalo.

35.2 Najvyšší súd v závere skonštatoval, že spôsob, akým konajúce súdy dospeli k záveru o charaktere lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE ako o lehote procesnoprávnej, je v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 491/2018 vydanom v obdobnej právnej veci (bod 12.1), čo ho viedlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu a s odkazom na zásadu hospodárnosti konania podľa čl. 17 CSP aj k zrušeniu rozsudku okresného súdu a vráteniu veci na ďalšie konanie.

36. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd síce formuloval jednoznačné právne závery, ktorými budú v ďalšom konaní krajský súd a okresný súd viazané (§ 455 CSP), avšak dôvody a úvahy, ktoré ho viedli k zrušeniu rozsudkov súdov nižšej inštancie, boli najvyšším súdom logicky a zrozumiteľne vysvetlené a podporené taktiež judikatúrou ústavného súdu v obdobných právnych veciach. Navyše, ústavný súd považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za argumentačne konzistentné a súčasne sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že najvyšší súd sa argumentáciou sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v napadnutom uznesení dostala odpoveď na všetky podstatné námietky prezentované v priebehu dovolacieho konania. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia,

postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z tohto dôvodu nemožno napadnuté uznesenie považovať za arbitrárne či ústavne neudržateľné, ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti.

37. Rovnako nemožno prisvedčiť ani tvrdeniu sťažovateľky, že záver o procesnoprávnom charaktere spornej lehoty podľa § 4 ods. 1 zákona o OZE, ku ktorému okresný súd a krajský súd dospeli, neodporuje judikatúre ústavného súdu (konkrétne nálezom sp. zn. PL. ÚS 50/2015, IV. ÚS 491/2018). Napriek tomu, že sťažovateľka je zaiste s nálezmi ústavného súdu, na ktoré poukazuje v napadnutom uznesení aj najvyšší súd, oboznámená, ústavný súd považuje za potrebné sťažovateľke pripomenúť tie podstatné závery vyslovené v týchto rozhodnutiach, ktoré majú relevanciu aj vo vzťahu k aktuálnej veci sťažovateľky a preukazujú, že jej výhrady v tomto smere nemožno akceptovať.

37.1 Konkrétne v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 ústavný súd k povahe vzťahu medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uviedol, že „... zákon o podpore OZE obsahuje viacero inštitútov, resp. prvkov verejnoprávnej povahy, ktoré sa javia predovšetkým z hľadiska verejnoprospešných cieľoch sledovaných týmto zákonom ako určujúce, zároveň však nemožno opomenúť, že zákon o podpore OZE upravuje aj vzájomné práva a povinnosti medzi subjektmi súkromného práva, na ktoré nemožno hľadiť optikou verejného práva. K takýmto vzťahom nepochybne patria predovšetkým vzťahy medzi výrobcami energie z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav, ktoré sú vo svojej podstate regulované aj napadnutým ustanovením § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE...“

37.2 Rovnako v náleze sp. zn. IV. ÚS 491/2018 ústavný súd považoval za arbitrárne rozhodnutie krajského súdu v obdobnej právnej veci, ako je prejednávaná vec sťažovateľky práve z dôvodu, že krajský súd bez bližších súvislostí vyhodnotil povahu spornej oznamovacej lehoty ako procesnoprávnu len s odkazom na výkladové stanovisko ÚRSO a s poukazom na použitie ustanovení Správneho poriadku ako právneho predpisu verejnoprávneho charakteru (§ 17 ods. 1 zákona o OZE) aj napriek tomu, že sťažovateľka si voči prevádzkovateľovi distribučnej sústavy uplatňovala nárok na poskytnutie podpory podľa zákona o OZE ako súkromnému subjektu, a nie orgánu verejnej správy. Inými

slovami, argumentáciu krajského súdu o procesnoprávnom charaktere lehoty považoval ústavný súd za právne neudržateľnú a neakceptovateľnú.

38. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že najvyšší súd žiadnym spôsobom nerefletoval na jej tvrdenie, že si svoju oznamovaciu povinnosť splnila iným spôsobom, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka môže túto argumentáciu použiť v ďalšom štádiu konania, pričom na tom nič nemení ani viazanosť prvoinštančného súdu právnym názorom dovolacieho súdu v predmetnej právnej veci (m. m. II. ÚS 525/2018, I. ÚS 273/2020).

39. Na základe uvedeného ústavný súd v prerokovanej veci sťažovateľky nevzhladol žiaden dôvod na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie. Vzhľadom na to, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu a jeho postupom

40. Pokiaľ ide o namietané porušenie hmotných práv, a to základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny) a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy (čl. 26 listiny) napadnutým uznesením a postupom najvyššieho súdu, ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade ide o kasačné – nemeritórne rozhodnutie všeobecného súdu v „živej“ veci, konštatuje, že nezistil relevantnú spojitosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením týchto základných práv sťažovateľky, a to aj s ohľadom na to, že nevyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu – spravodlivý proces. Ústavný súd preto aj v tejto časti

ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3 K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 3 ústavy a čl. 2 ods. 3 listiny a čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 4 ods. 4 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu a jeho postupom

41. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie čl. 2 ods. 3 ústavy (a obsahovo identického čl. 2 ods. 3 listiny), ako aj čl. 13 ods. 4 ústavy (a obsahovo identického čl. 4 ods. 4 listiny). Ústavný súd k tomu uvádza, že tieto články ústavy a tiež listiny neformulujú žiadne základné práva alebo slobody, preto podľa názoru ústavného súdu vyslovenie ich porušenia v rámci konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy neprichádza do úvahy. Aj v tejto časti bola preto ústavná sťažnosť odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

42. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu